

การจดสิทธิบัตรยีน

สิทธิบัตรและเทคโนโลยีเป็นของคู่กัน หนึ่งในเทคโนโลยีที่มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิบัตร อยู่สูงคือเทคโนโลยีชีวภาพ การจดสิทธิบัตรในงานประดิษฐ์ทางด้านเทคโนโลยีชีวภาพนั้นมีความน่าจับ รัยจับแล้ว หากแต่ว่าสิทธิบัตรที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีชีวภาพเริ่มเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคม เมื่อไม่นานมานี้เอง ทั้งนี้เนื่องจากความหวังที่ว่าวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีชีวภาพนั้นได้ก้าวล้ำไป มากนับตั้งแต่มีการค้นพบโครงสร้างของสารพันธุกรรม หรือที่เรารู้จักกันว่า ดีเอ็นเอ หรือ ดีเอชเอ

การจดสิทธิบัตรในยีนนั้นเริ่มทำกันอย่างแพร่หลายเมื่อประมาณสิบปีที่ผ่านมามี โดยมุ่งจุด เริ่มต้นมาจากโครงการถอดรหัสพันธุกรรมมนุษย์ เนื่องจากการถอดรหัสพันธุกรรมคือการหาลำดับคู่เบส ในสายยีนทั้งหมดของสิ่งมีชีวิต หรือถ้าเปรียบเทียบกับเข้าใจได้โดยง่าย การถอดรหัสพันธุกรรมนั้นก็คือ การสร้างแบบพิมพ์เขียวของสิ่งมีชีวิต เป็นที่ทราบดีอยู่แล้วว่าสารพันธุกรรม หรือที่รู้จักกันว่ายีน (genes)

นั้นเป็นตัวกำหนดความเป็นไปของสิ่งมีชีวิตทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดลักษณะรูปร่าง หน้าตา การ ถอดรหัสพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ โดยเฉพาะของมนุษย์ จะนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิด ปกติ หรือความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยมีสาเหตุเนื่องมาจากอื่น ยิ่งไปกว่านั้นการที่ได้ข้อมูล จากการถอดรหัสพันธุกรรมเหล่านี้จะเป็นกุญแจสำคัญ ซึ่งนำไปสู่การบำบัดรักษาโรคที่มีสาเหตุมาจาก ความผิดปกติที่ยีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการถอดรหัสพันธุกรรมนั้นประกอบด้วยขั้นตอน ที่ยุ่งยากซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีคุณภาพสูง ๆ อีกทั้งจะต้อง ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องที่น่าประหลาดใจว่าหากการวิจัยการถอดรหัสพันธุ กรรมเหล่านี้จะขอรับความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในผลงานที่เกิดขึ้น ซึ่งสิ่งที่ทำกันอย่าง แพร่หลายคือการขอความคุ้มครองภายใต้กฎหมายสิทธิบัตรและนี่เป็นที่มาของการจดสิทธิบัตรยีนนั่นเอง.

ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ไบโอเทค) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม